

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDACluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETESI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félfé	— 320
Neg	— 170
Eg	— 60
Er	— yaud-
v	— s, 3 lej
	— 3'50
jában	
	— 20 ck
Egy	— 1'20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 113. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Tamuz 25. — 1923. július 9. Hétfő

Scrisoare deschisă cătră Domnul Ministru de Instrucțiuni dr. Angheliescu

Domnule Ministru!

Când după sfârșitul cataclizmei sângeroasă a războiului am crezut că asupra popoarelor europene a sosit aurora, a trebuit să vedem cu suflete cutremurate cum se nimicesc înaintea ochilor nostri visurile acestea de mii de ani și relațiunile crezute de neclintitoare, o mică fracțiune din evreimea ardeleană a ridicat steagul pentru organizarea evreimeii. Fracțiunea aceasta a recunoscut din tragedia universală, că fiecare popor care are însuși distinctive și care are chemare de viață separată, să-si pună toată puterea ca să desvoalte valorile sale populare cât se poate de tare, să nu se asimileze cu alte popoare, și să nu fie subjugătorul altor popoare făcându-le imposibilă viața individuală.

Evreimea în trecut în urma presiunilor interne și externe s'a asimilat cu națiuni streine atât din punct de vedere cultural, cât și național, la ceace i s'au și arătat urmările nefavorabile în curând. Mișcarea nouă, a cărei începător a fost Uj Kelet, a făcut cunoscut, că și evreimea are dreptul la viața națională, dar nu numai în interesul viitorului propriu, ci și în interesul națiunilor din împrejurime; că are datorința a se reintoarce la cultura sa strămoșească și la idealele sale naționale.

Idealul acesta atunci încă a fost nou și nepopular nu numai înaintea popoarelor a căror cultură am cultivat-o ci și înaintea fraților noștri; fiind aderenții tradițiunilor din trecut. Insa noi având speranță în puterea dreptății ne-am pus toată energia în aceasta luptă, chiar și în contra poporului nostru — pentru el însuși.

În aceasta luptă am căpătat — un ajutor neașteptat. *Dvoastre ați fost ajutătorii* —, privind cu ochi frățești mișcarea noastră națională întregul popor român în estaziuizmul libertății cucerită; apreciând scopurile nobile puse în vedere de aceasta mișcare. Nu au omis nici o ocaziune când ne au putut dovedi și arăta simțământul frăces și sprinjinirea puternică. Nu e imposibil că manifestarea aceasta a devenit numai din simpatia poporului român față de cel evreesc. Presupunem că a avut și motive reale politice. Pentru noi chiar și faptul acesta e devotament, căci scopurile noastre nici când n'au fost contrare scopurilor Statului nou Român. Faptul politic ne a făcut să avem credință în seriozitatea promisiunilor căpătate.

Fără osteneală am continuat lupta pentru convingerea și cultivarea evreimeii ardelene și idealul chiar în urma intricelor cu cari a trebuit să luptăm, a înrădăcinat tot mai bine. Ne au titulat de agenții Statului și de vânzătorii tradițiilor sfinte. Am abzis de relațiuni vechi pentru că am propagat dreptul poporului evreesc la o viață individuală și dreptul la cultura strămoșească. Timpul și faptele nouă ne au dat dreptate și am început înfăptuirea idealelor și în viața practică. Cu cele mai mari greutăți și jertfe am constituit, școli ca să creștem tinerimea, adică noua generație cu învățarea limbei noastre strămoșească.

În posesiunea concesiunii și cuvântului primit dela Dvoastră, am ridicat școlile noastre, în jurul cărora s'a unit întreaga evreime ardeleană.

Domnule Ministru!

Istoria descrisă este antecedința școlilor medii evrești, asupra cărora ați dat sentința de moarte în zilele acestea. Ne mănca rușinea dacă ne cugetăm la răspunderea cu care suntem datori poporului nostru, care o datorăm miilor părinți, față de cari ne am luat angajament când am deschis școlile.

Noi însă acum aceasta răspundere o punem înaintea Dvoastră, înaintea poporului Român: Răspundeți părinților, răspundeți poporului evreu și răspundeți lumii întreagă, ce a fost motivul de ați luat școala dela zeci mii tineri evrei și-ați interzis căștigarea culturii a cărei cultivare ați ținut-o chiar Dvoastră de necesară?

Părerea unei persoane se poate schimba de pe azi pe mâine, dar cuvântul unui întreg popor este sfânt și acela cine violează acest cuvânt vatamă onoarea poporului. *Răspunderea o investim pe Dvoastră Domnule Ministru!*

În zilele acestea înorate cu gânduri, când nenumerați părinți evrei privesc cu spaimă crescătoare soarta copiilor, singura speranță ne că Domnul Ministru când a iscălit ordonanța pentru detragerea concesiunilor școlilor publice evrești, a fost ocupat cu alte probleme ale Statului, intrucât nu a fost în stare ca să balanseze suficient ce urmări poate avea aceasta ordonanță și din punct de vedere moral. N'a avut mai cu seamă timp să se cugete la dispozițiunile mai vechi. Domnul Ministru tocmai cu un an mai înainte a emis o ordonanță directorilor școlilor medii evrești, prin care dispune afară de transformarea limbei școlare în cea evreiască sau românească, că limba și literatura evreiască și în cazul acela va fi obiect de învățământ, dacă limbă de învățământ s'ar induce limba românească. Într-o ordonanță mai veche permite școlilor, pentru tranziție un timp de 7 ani, în care timp

Nyilt levél

Angheliescu közoktatásügyi miniszter urhoz

Miniszter Ur!

Amikor a nagy háboru véres kataklizmája után egy új világrend hajnalát hittük felderülni az európai népek fölött és megrendült lélekkel láttuk, miként omlanak össze szemünk előtt ezeréves várak, és megbonthatatlanok hitt viszonylatok, az erdélyi zsidóságnak egy kis töredéke kibontotta a zsidó nemzeti szervezkedés zászlaját. Ez a csoport felismerte a nagy világtragédia mély tanulságát, hogy minden nép, amelyet a sors külön életre szánt és sajátos tulajdonságokkal áldott vagy vert meg, igyekezzék a maga népi értékeit a legmagasabbra fejleszteni, ne akarjon más népekben elmerülni, de még kevésbé más népeket elnyomni és egyéni életüktől megfosztani.

A zsidóság a multban külső és belső kényszerek hatása alatt idegen kulturákba és idegen társadalmakba szivódott fel, aminek csakhamar káros következményei jelentkeztek. Az új mozgalom, amelynek első uttörője erdélyi földön ez az újság volt, azt hirdette, hogy a zsidóságnak is joga van az önálló népi élethez és nemcsak saját jövője, de a környező testvérnépekkel való békés együttélése érdekében is kötelessége visszatérni ősi kulturájához és népi eszményeire. Új és népszerűtlen volt akkor még a gondolat nemcsak ama nép előtt, amelynek kulturáját magunkba szivtuk és erősítettük, de saját testvéreink között is, akik hűségesen ragaszkodtak a közelmúlt tradícióihoz. Am, mi bizva az igazság erejében, felvettük a harcot még saját népünk ellen is, — saját népkért. Ebben a küzdelemben váratlan fegyvertársaink akadtak. *Őnök voltak ezek és a felszabadulás mámorát élő erdélyi román nép*, akik testvéri megértéssel üdvözölték a zsidóság népi törekvését, méltányolták a mozgalom nyílt és becsületes célkitűzéseit és egyetlen alkalmat sem mulasztottak el, amikor biztosíthattak meleg együttérzésről és öröteljes támogatásokról. *Nem kétséges, hogy e megnyilatkozásoknak az érzelmeiktől független realis politikai rugói is voltak*, de ez csak megnyugvással tölthetett el bennünket, hiszen szándékaink semmiben sem voltak ellentétben az új román állam érdekeivel. A politikai momentum csak egy okkal több volt, hogy bizzunk az ígéretek komolyságában. Lankadatlanul folytattuk a meggyőzés és felvilágosítás küzdelmét az erdélyi zsidóságban s bár a gyanúsítások és előítéletek özönével kellett megbirkóznunk, az eszme egyre mélyebb gyökereket vert. A románság ágenseinek néztek bennünket, akik hálátlanul szétszakítottunk évtizedes kapcsolatokat, mert hirdettük népünk újjászületését és jogát az önálló élethez. Az idő és az események azonban bennünket igazoltak. Megkezdhattuk eszménk valóraváltását a gyakorlati életben. Óriási erőfeszítésekkel és nagy áldozatokkal iskolákat létesítettünk, hogy ifjuságunkat ezentul saját nyelvünkön és saját szellemünkben neveljük. *Az őnök engedélyével és őnök adott szavában bizva hívtuk életre kulturintézményeinket, amelyek körül egységbe fogott Erdély egész zsidósága.*

Miniszter ur! Ez a történelmi előzménye azoknak a zsidó középiskoláknak, amelyek fölött Ön az utóbbi napokban a halálos ítéletet kimondotta. A szegény maró pirja önti el arcunkat, ha a felelősségre gondolunk, amellyel népünknek tartozunk. A felelősségre, amelyet ezer és ezer zsidó szülővel szemben vállaltunk, amikor az iskolákat megnyitottuk. *Am mi most ünnepélyesen elhárítjuk magunktól a felelősséget és Ön elé, a román nép elé helyezzük: feleljenek a szülőknek, feleljenek a zsidó népek és feleljenek az egész emberiségnek, mi tette szükségességé, hogy tizezernyi zsidó ifjútól elvegyék az iskolát és elzárják ama kultúra elől, amelynek ápolását eddig őnök is helyesnek, sőt szükségesnek ítélték.* Egyének nézete változhat máról holnapra, de egy nép szava szent s a nép becsületét bántja az meg, aki megszegi e szót. *Őné a felelősség, Miniszter ur!*

Ezekben a gondokkal felhőzött napokban, amikor számtalan zsidó szülő növekvő réműlettel gondol gyermekei sorsára, az egyetlen reménység, hogy Miniszter ur, amikor a zsidó középiskolák nyilvánossági jogát megvonó rendeletet aláírta, tulságosan el volt foglalva az államélet egyéb gondjaival s ezért nem mérlegelhette kellőképen a rendelet hatásait és erkölcsi hátterét, de főként nem volt ideje arra, hogy összhangba hozza azt korábbi intézkedéseivel. Miniszter ur pontosan egy évvel ezelőtt rendeletet küldött a zsidó középiskolák igazgatóihoz, amelyben nemcsak arra kötelezi őket, hogy térjenek át a héber vagy román nyelvre, de azt is előírja, hogy a héber nyelv és irodalom még akkor is kötelező tantárgy a zsidó iskolákban, ha tanítási nyelvül egyébként a románt fogadnák el. Egy korábbi rendeletében a minisztérium hét évi átmeneti időt engedélyez a zsidó iskolának, amely idő alatt az új tannyelv bevezetendő. Most pedig olyan rendeletet irt alá Miniszter ur, amely amellet, hogy indokolás nélkül megvonja iskoláink nyilvánossági jogát, még a héber tannyelvet is számúzi a magániskolákká degradált zsidó gimnáziumokból. Hol lássuk meg ezekben az egymást cáfoló és egymásnak ellentmondó rendeletekben azt a magasabb er-

e a se induce noua limbă de învățământ.

Iar acum Domnul Ministru afară de retragerea dreptului de școală publică a școlilor noastre, fără nici un motiv *interzice și propunerea limbii evreiești în liceurile degradate de școli particulare*. Unde vom găsi între ordonanțele aceste desminteătoare și contrare — una cu alta — moralitatea aceia mai înaltă și stabilitatea, care e cea mai necesară condițiune prealabilă pentru propășirea unui stat cu un mare viitor.

Domnule Ministru! Aci s'a întâmplat o eroare fatală. Eroarea aceasta trebuie rectificată înainte de ce se arată urmările distrugătoare. Cinstă Țărei și cuvântul dat, reclamă aceasta. E destul de bogată și puternică cultura română, întrucât desvoltările aceleia nu-și stau în cale școlile unei minorități trudătoare, cu bunăvoință.

S'a întâmplat o eroare. Istoria ne arată, că cei mai mari oameni fac cele mai mari greșeli. **Magnificii adevărați însă, recunosc greșelile lor.** Biblia care atât Dvoastră cât și nouă e o moștenitură sfântă, ne povestește, că și psalmistul Regele David a greșit odată. Atunci Dumnezeu a trimis pe profetul său, pe Nathan la David, să-i spună povestea acesteia:

Doi oameni au trăit odată într'un oraș. Unul a fost bogat, iar celalalt sărac. Bogatul a posedat multe oi, vite și multe comoare pământesti. Cel sărac n'a avut nimic, numai un mel, care-l-a cumpărat cu mari greutăți. El-l-a crescut, între copiii săi îl ținea. Melul a mâncat cu el dintr'o farfurie și a beut cu el dintr'un pocal, dormea la el în brațe. Omul sărac și a iubit melul ca și când ar fi fost fata lui. Intr'o zi bogatului i-a sosit un oaspet și a voit să-l ospetească foarte bine. Părăndu-i rău să omoare chiar și una din vitele sau oile sale, a luat mielul omului sărac și l-a pregătit pe amiază oaspetului său. Când Regele David a auzit aceste cuvinte, l-a aprins o mânie grozavă și următoarele cuvinte le-a zis: Jur pe Dumnezeu, că va fi omorât acela cine a făcut acest lucru.

Profetul incet îi răspunde:

Tu ai făcut acest fapt, când ai luat soția lui Uriș.

Domnule Ministru!

Un popor chinuit și cutremurat în credință i-și trimite cuvântul său la Dvoastră, precum a trimis Dumnezeu profetul îndemnător la Regele David.

Poporul D-voastră e bogat. Sunteți domnitorii fericiți peste orașe admirabile, câmpii roditoare, și instituțiuni culturale de primul rang. **Noi numai școală o avem.** Știința și cartea. Acestea le am adus de pe pământul stămoșesc și acestea le am păzit până la sânge în secolele lungi de exil. Și Dvoastră singura noastră avuție voiti să ne o luați. Unicul mel, care n'îl scoateți din inimă, pentru care am luptat și care l-am iubit ca pe copilul nostru propriu. Pentru că pe copiii noștri îi iubim în iel.

Domnule Ministru, avuția aceasta să nu o luați dela noi. Comoara aceasta nu vi-o dăm!

Dr. Ernest Marton

kölcsiséget és stabilitást, amely egy nagyrahatott államrend legszükségesebb feltétele?

Miniszter ur, itt végzetes tévedés történt! Ezta tévedést jóvá kell tenni, még mielőtt romboló hatásai jelentkeznének. Az adott szó szentsége, az ország becsülete követeli így. Elég gazdag, elég erős a román kultúra, semhogy egy jószándéku kisebbség küzködő iskolái útjában állának fejlődésének.

Tévedés történt. A történelem mutatja, hogy nagy emberek követik el a legnagyobb tévedéseket. **Az igazi nagyság azonban be is ismeri tévedéseit.** A Biblia, amely Önnek is szentséges öröksége, miként nekünk, elbeszéli, hogy a zsoltáros Dávid király is tévedett egyszer. Akkor az Ur elküldte az ő prófétáját, Náthánt a magáról megfélekedző Dávidhoz. És a próféta így szólt:

— Két ember élt egyszer egy városban. Az egyik gazdag volt, a másik szegény. A gazdagnak számos barma és juha volt és bővelkedett mindenféle földi kincsekben. A szegény embernek nem volt semmije, csak egy kicsiny báránykaja, amelyet nehéz keresetéből vásárolt. Ő nevelte fel a báránykát és gyermekeivel egysorba tartotta. A bárányka a tányérjából evett, a poharából ivott és az ölében aludott. A szegény ember úgy szerette a kis báránykát, mint a tulajdon leányát. Egy napon vendég érkezett a gazdaghoz, akit bőséges lakomával akart megvendégszolgálni. De sajnálta, hogy saját barmaiból és juhaiból öljön le egyet és ezért elvette a szegény ember egyetlen báránykáját, levágta és elkészítette fűszeres eledellül.

Amikor Dávid király meghallotta a történetet, szörnyű haragra gerjedt és így szólt:

— Az élő istenre mondom, a halál fia az, aki e szörnyüséget megselekedte.

A próféta pedig halkán felelt

— Te tetted ezt Uram, amikor elvetted Uriás asszonyát.

Miniszter Ur! Egy meghurcolt és hitében megrendült nép küldi most Önhez üzenetét, miként az Ur küldte egykor intő prófétáját az elfeledkező Dávidhoz. Az Ön népe gazdag. Gyönyörű városok, termékeny rónák, kincseket rejtő hegységek és pompás kulturintézmények boldog ura. **Nekünk csak egy kincünk van: az iskola.** A tudás és a könyv. Ezt hoztuk magunkkal őseink földjéről és ezt őriztük féltő gondnal, utolsó csepp vértünkig, száműzetésünk hosszú századai alatt. És Ön most ezt a kincset akarja elvenni tőlünk. Egyetlen báránykánkat, akit szívünkbe zártunk, akiért küzdöttünk, reménykedtünk és akit úgy szeretünk, mint saját gyermekünket. Mert a gyermekünket szeretjük benne.

Miniszter Ur, ezt a kincset ne vegye el tőlünk. Ezt a kincset nem adjuk!

Dr. Marton Ernő

Nem állítják vissza a lakáshivatalt Kolozsváron

Közös megegyezésre helyezik el a köztisztviselőket. Popovici rendőrprefektus magáévá tette a Lakók Szövetségének megoldási tervét. Hétfőn megkezdik a lakbérleti szerződések ellenőrzését. Megszüntették a Központi Lakáshivatalt is

(Kolozsvár, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számában megírta az Uj Kelet, hogy a lakáshivatal visszaállítására egy küldöttség járt lent Bukarestben, amelynek kérelmére a belügyminisztériumból delegált bizottság pénteken foglalkozott az ügygel. A tanácskozásokon résztvett Popovici Valér kolozsvári rendőrprefektus is, akit táviratilag Bukarestbe hívtak. Cikkünkben határozottan kifejtettük, hogy a lakáshivatal restaurációja nem összeegyeztethető a lakbérleti törvény huszadik szakaszával, ezért a tényleg lakás nélküli tisztviselők és katonatisztek érdekében olyan megoldást kell találni, amely ne legyen sérelmére sem a háztulajdonosoknak, sem a lakóknak, de a törvénnyel se legyen ellentmondásban.

Ezzel a megoldási módozattal foglalkozott tegnapi ülésében a kolozsvári Lakbérleti Szövetsége. A lakóknak ez az érdekszövetkezete felismerte, hogy a lakáshivatal újból való felállítása veszélyt jelentene az egész város nyugalmára s újabb egzisztenciákat vaszélyeztetne. Az átmenetileg mutatózó lakbérzóra, éppen mert senkisémet tudják megfizetni, rövidesen megszűnik és így a lakáshivatalra tehát egyáltalán nincs szükség. Kimondotta a közgyűlés, hogy a **Lakók Szövetsége vállalja a lakástalan köztisztviselők és katonatisztek elhelyezését**, amennyiben garanciát kap, hogy ennek ellenében a hatóságok végleg lemondanak a rekvirálásokról.

Az állami tisztviselők és katonatisztek elszállítására vonatkozólag dr. Spitzer József, a szövetség ügyésze részletes tervet dolgozott ki, melyet a közgyűlés dr. Dan Parthen és Popov Adonisz kiegészítő módosításával magáévá tett. Ezzerint elsősorban kimutatást kell készíteni arról, hogy ténylegesen hány embernek nincs lakása Kolozsváron és ezek számára a Lakbérleti Szövetsége megfelelő lakást hajlandó rendelkezésre bocsátani. A lakástalanok kataszterét nyolc napon belül össze-

állítják, azután **döntőbírósgot alakítanak, amelyben helyfoglalna a lakók, a háztulajdonosok egy-egy képviselője és egy független bíró.** Ez a bizottság utalna ki lakást az igénylő köztisztviselők és katonai személyek számára. A kiosztásra kerülő lakásokat úgy szerezne meg a szövetség, hogy felhívást intéz tagjaihoz, saját érdekében ajánlják fel nélkülözhető lakrészeiket megfelelő bérösszeg fejében.

A tervet, amelyet mi csak kivonatossan közlünk, megküldik a Háztulajdonosok Szövetségének azzal, hogy nevezze meg képviselőjét a döntőbírósgba. Ha a lakók elfogadják a tervet, ez a bíróság fog minden lakbérleti ügyben dönteni ingyen, haladéktalanul és minden befolyástól mentesen.

Ma délelőtt Popovici Valér váratlanul visszaérkezett Bukarestből, ahol csupán néhány óráig tartózkodott. Fővárosi útjának eredményéről a prefektus a következőket mondotta az Uj Kelet munkatársának:

— A lakáshivatal visszaállításáról tulajdonképpen nem is tárgyalhattam, mert Franasovici belügyi államtitkár és Olariasi, a Központi Lakáshivatal igazgatója szabadságon vannak és csak augusztus elseje körül térnek vissza hivatalukba. Addig is megbízást kaptam a lakbérzóra letörésére. **Hétfőn a rendőrség megkezdte a lakbérleti szerződések ellenőrzését.** Azt fogjuk felülvizsgálni, hogy a lakók és háztulajdonosok között egyáltalán van-e szerződés és ha igen, megfelel-e a törvény szellemének, különösen ami a bérösszeget illeti, amely nem lehet több, mint az 1916. évi bér megfelelő többszöröse.

— Ami pedig a lakáshivatal visszaállítását illeti, leghelyesebbnek tartanám, ha a háztulajdonosok önként találnak módot arra, hogy a főkép áthelyezés miatt lakástalan tisztviselőket és katonatiszteket elhelyezzék. Ennek érdekében holnap

érintkezésbe lépnek a Háztulajdonosok és Lakók Szövetségével, hogy alakítsanak ők olyan magánlakásbizottságot, amely az önként felajánlott lakásokat szétosztja azok között, akik akár nálam, akár náluk indokolt kéréssel jelentkeznek. Ellen esetben kénytelenek leszünk más megoldási módot választani. És ne felejtsek el a háztulajdonosok, hogy a lakbérleti törvény szellemében, amelyet Florescu igazságügyminiszter is így értelmezett, **az eddig rekvirált lakások feletti rendelkezés joga az illetékes hatóságoké**, amíg a lakáshivatal sorsáról még nincs végleges döntés. Ismétlem, a lakáshivatal visszaállítása kizárólag a háztulajdonosokon múlik. Ha maguktól találnak megoldást, a lakáshivatalra nem is lesz szükség.

A lakók tervezetéből és Popovici rendőrprefektus nyilatkozatából megállapítható, a köztisztviselők és katonatisztek elhelyezését békés uton el lehet intézni és így biztosra vehető, hogy **Kolozsváron nem állítják vissza a lakáshivatalt.** Erre vall az is, hogy a lakáshivatal megfélebezett határozataira vonatkozó iratokat a belügyminisztérium visszaküldte azzal, hogy a feloszlató rendelet a Központi Lakáshivatalt is megszüntette és így nem lehet felelősségi fórum. Ezeknek a lakástügyeknek a sorsát egyelőre függőben hagyták tehát, azaz bírósági döntésre bízták, mert az érdekeltek csak így tudhatják meg, hogy az elsőfokú lakáshivatali döntés érvényes-e, vagy sem.

* Nem árt a kőd, sár, eső, ha Brázy-sós-borsoszt használ. Kapható mindenütt.

Fűszer és gyarmatárak
legelőnyösebben

Bermann W.
nagykereskedőnél Cluj,

Piața M. Viteazul 39.
Telefon 76. 1493

Anglia nemzetközi konferenciát hív össze

A helyzet változatlanul feszült. A franciák visszautasítják a pápa közvetítését

(London, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol minisztertanács beható tárgyalás alá vette a belga és francia kormányok választott angol kormány körjegyzékére. Kialakult az az általános vélemény, hogy egyik jegyzék sem alkalmas arra, hogy a jelenlegi helyzeten változtasson.

A közgazdasági „Finance Daily News” napilap írja: Ha a Franciaországgal való kompromisszum nem sikerül, Mac Kenna belép a kormányba és a már kidolgozott programja szerint

az angol kormány nemzetközi konferenciát fog összehívni, amelyen Németországon kívül a semleges államok vennének részt.

Franciaország is választhat majd képviselőt, vagy megfigyelőt küldhet ki a konferenciára, de a már kész megállapodás szerint szabályoznak a szövetésközi adósságokat és a jóvátételi összegeket. Franciaország hajthatatlansága esetén Anglia meg egyezne az Egyesült-Államokkal a francia adósságok ügyében és ha Franciaország vonakodna tartozásait kifizetni, Anglia és Olaszország a többi nagyhatalmakkal együtt külön szerződést kötne Németországgal, ugyhogy Németország a Ruhrvidék megszállása ellenére is lélegzelhez jutna.

A Vatikán újabb kísérlete
Róma, július 7. Ceretti pápai nuncius újabb

Megmozdult az ország zsidósága

Az erdélyi ortodoxia szatmári tanácskozása. Az országos iskolaügyi értekezlet meghívója

(Kolozsvár, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közoktatásügyi minisztérium sérelmes iskolarendeleitei megdöbbentő hatást váltottak ki az erdélyi és bánági zsidóság minden rétegében. A rideg valóság egy pillanat alatt eltüntetett minden ellentétet, ledöntött minden válaszfalat s országárszünk zsidósága egységesen indul elszánt harcára, hogy megmentse gyermekeink jövőjét. Az első megmozdulás — igen természetesen — az ortodox zsidóság részéről történt meg. Szatmárról indult ki a mozgalom, ahol tudvalevőleg a hitű zsidóságnak nagy tömege él.

A szatmári ort. zsidó hitközség vezetősége ugyanis a sérelmes kormányrendelet elleni állásfoglalás és eljárás módjait megbeszélésére egy szűkebbkörű előterjesztést hívott össze, amelyen a legnagyobb erdélyi orth. zsidó hitközségek képviselői, közöttük több kiváló rabbi is, részt vettek.

Beható tanácskozás után az értekezleten megjelent ortodox hitközségek elhatározták, hogy felkérlik a beszercei központi ort. irodát egy ország-részi hitközségközi nagygyűlés összehívására, amely egy mostre-deputációt fog a maga kebeléből kiküldeni, azzal az utasítással, hogy a küldöttség utazzék Bukarestbe és elsősorban a kormány felvilágosításával igyekezzenek azt a sérelmes rendelet visszavonására rábíru.

Tekintettel azonban arra, hogy egyfelől az ortodox központi iroda csak a kultuskormány előleges jóváhagyásával hívhat össze gyűlést, melynek tevékenységi köre így nagyon megkötött lenne, másfelől pedig arra, hogy a zsidó iskolaügyi a zsidóság minden rétegének közös ügye, szükségesnek látszott, már a dolog sürgősségére való tekintettel is, egy országos iskolaügyi konferencia gyors összehívása. Ennek előkészítésére a zsidóság minden rétegéből egy kolozsvári bizottság alakult, amely azzal a kéréssel fordult Ullmann S. Sámuel beszercei főrabbihoz, hogy az ortodoxia hivatalos képviselőjében álljon a mozgalom élére. Gyermekeink vallásos, zsidó szellemű nevelésének kérdése olyan probléma, melyet legmélyebben az ortodox zsidóság fogát, bár nincs olyan zsidó réteg, mely ne a legteljesebb átérzéssel kívánja a vallásos, zsidó szellemű nevelés fenyegető veszedelmének elhárítását.

Igy tehát az ország egységes zsidóságának hatalmas akaratnyilvánítása lesz a Kolozsvárra folyó évi július hó 15-ére összehívott országos iskolaügyi konferencia, melynek összehívása a következő felhívással történt:

közeledést kísérelt meg a francia kormányhoz abban a reményben, hogy sikerülni fog olyan alapot találnia, amelyen Franciaország és Németország megkezdhetné a tárgyalásokat. A Vatikán nem vonja kétségbe Franciaországnak a jóvátétel ügyében való követelési jogát, csak sokalja az összeget, amelyet Németország teljesítőképessége nem bír el. Azt, hogy az intervenció sikerülni fog-e, még nem tudni, de a szentszékek az a meggyőződés, hogy csak az érdekek kölcsönös összeegyeztetése mentheti meg Európát az összeomlástól.

Franciaország nem kér a közvetítéstől

Páris, július 7. A kamara mai ülésén Poincaré hosszasan beszélt a pápa intervenciójáról és kifejtette, hogy annak nincsen politikai jelentősége. A kormány el van szánva, — mondotta Poincaré — hogy nem tűr külföldi beavatkozást Franciaország politikájába. Ezért a francia kormány azt ajánlotta Jonart vatikáni francia nagykövetnek, ne kérje a pápa intervencióját a német passzív rezisztencia megszüntetésére. Poincaré ezzel fejezte be beszédét: — Erőseknek és egységeseknek kell mutatnunk magunkat és ismételtelen kijelentem, hogy jogainktól semilyen nagyhatalom nem foszthat meg.

A miniszterelnök beszéde után a kamara háromszáznyolcvannyolc szavazattal százkilencven elenében napirendre tért XI. Pius pápa pástorlevele fölött.

Cluj, 1923 július 6.

Igen tisztelt Elnökség!

A közoktatásügyi kormányzat rövid egymásutánban a következő tartalmu rendeleteket bocsátotta ki:

1. Zsidó tanulók nem a zsidó felekezeti iskolákat nem látogathatják.

2. Az állami iskolákban a szombat és ünnepnapi irás és rajzolás, valamint a nagyünnepi iskolalátogatás alól felmentést semmiesetre sem nyerhetnek.

3. A zsidó középiskolák nyilvánossági jogát megvonják.

4. Semmiféle zsidó iskolában vagy tanházban (Talmud Tóra, Chéder) vasárnap tanítás nem lehet. („Ministerul interzice pentru viitor tinerea de lectiuni Dumineca.”)

Ezenkívül még számos rendelet, amelyek a nyelvkérdésre, a tanítói képzésre stb. vonatkoznak, melyek mind végpusztulással fenyegetik iskoláinkat. Nem nézhetjük tovább ölhetett kezekkel a kormány ezen intézkedéseit. Erdély egész zsidóságának egységes akarral fel kell emelnie szavát az emberi elemi jogok eme lábbal tiprása ellen.

Folyó hó 15-én, vasárnap d. e. fél 11 órakor

országos iskolaügyi konferenciát

hívunk egybe Kolozsvárra (Redut nagyterem), melyre minden zsidó hitközséget és közületet azzal hívunk meg, hogy megfelelő egyházi és világi képviselőitől gondoskodjanak.

Testvéreink! Szünjön meg e kérdésben minden ellentét közöttünk. Omoljon le minden pártkeret, szünjön meg minden világnézeti különbség. Kéz a kézben téve vívjuk meg a harcot azok érdekében, kik mindnyájunkhoz a legközelebb állanak: gyermekeinkért.

Kérjük delegátusait, illetve azok számát, Uj Kelet, Székely igazgatójának Cluj távirati címre bejelenteni, hogy elszállásukról gondoskodhassunk.

Testvéri üdvözléssel

Az előkészítőbizottság nevében:

Eisler Mátvás dr. s. k., Klein Miksa dr. s. k.,
főrabbi. a Zs. N. Sz. alelnöke.

Adler Sámuel s. k., Fischer József dr. s. k.
a cluj ort. hitk. elnöke. a Tarbut isk. egy. elnöke.

Székely Béla s. k.,
a Zs. N. Sz. főtiktára.

Ezt a felhívást az előkészítőbizottság Erdély és Bánági hitközségének és zsidó testületének megküldötte. Az ügy fontosságára és

sürgősségére való tekintettel azonban az előkészítőbizottság az Uj Kelet útján arra kéri az összes erdélyi és bánági hitközségek elnökségeit, hogy be nem várva a körlevél postai kézbesítését, tegyék meg a szükséges intézkedéseket az országos iskolaügyi konferencián való s minél nagyobb számú képviseltetésre.

A konferenciára az előkészítőbizottság a közoktatásügyi kormány képviselőit, az illetékes hatóságokat is meghívta. Az értekezlet határozza majd el, hogy milyen lépések történnek majd a zsidó iskolák életének megvédésére és biztosítására. Kétségtelen, hogy az erdélyi zsidóság nem fog megelégedni csak demonstratív jellegű küldöttség-járással, de minden jogos és törvényes eszközt igénybe fog venni, hogy gyermekeink jövőjét megvédhessük. Hisszük, hogy az országos konferencia kereteiben is olyan parancsoló megnyilatkozása lesz a háromszázezer főnyi erdélyi és bánági zsidóságnak, hogy annak jogos és szent követeléseit elől elzárkózni nem fog a kormány.

PALESZTINA-MUNKA

Művészeti események

(Jeruzsálem, július 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagy sikert aratott Abel Pann festőművésznek a Becaleben kiállított Biblia-sorozata. A művész már régi ismerőse az európai műértő közönségnek. A háboru alatt kiállította bibliai képeinek egy részét Amerikában, ahol szintén része volt a jól megérdemelt sikerben. De Abel Pann nemcsak művész, hanem zsidó művész is, aki a zsidó képzőművészet otthonában, a Becaleben folytatja alkotó munkáját. A Palesztinában készült Biblia-képei a tárgy szeretete, az eseményekben saját multja átélése kifejezésével megbűvölte a jeruzsálemi és külföldi közönséget. A palesztinai művészterjesztő társaság céljául tűzte, hogy Abel Pann alkotásait világ műértő közönségével megismertesse. Előkészület alatt van Abel Pann Biblia-album kiadása egyszerű- és diszkiadásban.

Az ország zenei életébe nagy lendületet fog hozni a most odaérkezett művészpár, M. Golenkin, aki husz éve működött a petrogradi és odesszai operában mint karvezető és neje, aki éveken át a petrogradi operában énekelt. Golenkin bár művészetével nagy elismerést és dicsőséget vívott ki magának, mégis életének álma mindig az volt, hogy tehetségét a palesztinai zenekultúra javára hasznosíthassa. Mikor négy év előtt Odesszába került, Bialikkal és több héber íróval és művésszel „Chizájon” néven társaságot alakított, hogy előkészítsék a palesztinai színpadnak szükséges drámai és zenei anyagot. Ugyanakkor kiadott e tárgyban egy külön iratot, amelyben bírálta az európai színpad fogyatékosait és előadta a nyilások, amelyeket Palesztinában meg akar valósítani. Az ő irányítása és felügyelete mellett fordították héberre „Faust”, „Hügenották”, „Lohengrin” és több más operát. A művészpár érkezése a közeli megvalósulás stádiumába hozza a létesítendő héber opera tervét.

Elfogadták az Egyesült Szocialista Köztársaság alkotmányát

Moszkva, július 7. A népköztársaság történetének egyik legnagyobb eseménye történt ma meg: elfogadták az Egyesült Szocialista Köztársaság alkotmányát és megválasztották a népbiztosok tanácsát, mely a következőképpen alakult meg: Elnök: Lenin, külügyi népbiztos: Csicserin, hadügyi: Trockij, külkereskedelmi: Krasszin, pénzügyi: Szokolnikov, közlekedésügyi: Dzierozynszki.

A török-görög meggyőzés szövege

Lausanne, július 7. A szövetségeseknek ma átadták a görög-török meggyőzés szövegét, amelynek főbb pontjai itt következnek: 1. A törökök elállnak attól, hogy Görögország megfizesse Anatólia védelmének kiadásait. 2. Görögország a mudániai fegyverszünet óta lefoglalt hajókat visszaadja. 3. A görög lakoságnak Karagocsból való kivonulását ezután beszélük meg. 4. Törökország megadja Görögországnak a többi Balkán-államnak megadott kereskedelmi előnyöket. Ezen megállapodás két évig tart. 5. A görög Dimitika tartomány szintén részeseedik a török közadósság terhének viseléséből.

A világtkongresszus problémái

Maradjon-e fenn továbbra is a cionista szervezet?

Rövid néhány hét választ el bennünket a tizenharmadik cionista világtkongresszustól. A kongresszuson az egész világ zsidóságát legsúlyosabban érintő problémák kerülnek megvitatás alá. Az európai zsidó sajtó — cionista és nemoionista egyaránt — már hosszabb idő óta különös figyelemmel foglalkozik a napirendre kerülő kérdésekkel és széleskörű problémákkal igyekszik a zsidó nép bonyolult problémáira, már a kongresszus előtt világosságot deríteni. Valóban, talán sohasem volt oly égetően szükséges, mint ma, hogy minden zsidó embernek kialakult meggyőződése és határozott nézete legyen a sorsdöntő kérdésekben. Az Uj Kelet mai és következő számaiban ismertetni fogja a zsidó világsajtóban elhangzott véleményeket, objektívén fogja szembeállítani az ellentétes felfogásokat, hogy ilyenformán mindenki tisztá képet nyerjen a karlsbadi kongresszus vitaanyagáról.

A kongresszus elé kerülő alapvető kérdések a következők:

1. A cionista világszervezet jövője.
2. A Palesztina-építés munkája.
3. A Jewish Agency (zsidó ügynökség) megszervezése.
4. A zsidó világtkongresszus összehívása és a nemoionista szervezetekkel való együttműködés.

A nagy politikai eredmények realizálása elé tornyosuló akadályok gondolkodóba ejtették azokat, akik a mozgalom sorsával komolyan törődnek. A cionista szervezet munkájának köszönhető, hogy Herzl álma, a „közjogilag biztosított nemzeti otthon” valósággá vált, de a közjogi biztosíték elnyerése után következő tényleges országépítő munka nem járt kielégítő eredménnyel, mert a háború befejezése óta eltelt öt esztendő alatt mindössze harmincezer zsidót sikerült Palesztinába levinni s az egész jisiv állandóan súlyos válsággal küzd. Ezek a jelenségek sokakban felvetették a kérdést: vajjon az országra vonatkozó jogunk nemzetközi elismertetésével nem teljesítette-e misszióját a cionista szervezet, melynek nem marad egyéb hátra, mint feloszlatni és minden erejét rendelkezésére bocsátani egy létesítendő akcióképesebb szervezetnek, amely minden zsidó erőt képes lesz az országépítés szolgálatába állítani? Egyszóval a cionista mozgalom állása és fejlődése szerint van-e a szervezetnek létjogosultsága a további fennmaradásra, vagy elérkezett az utolsó órája s az országépítés munkáját a zsidó nép más szervezet keretén belül fogja elvégezni?

Dr. Osias Thon a „Haolam”-ban „Az átkozott kérdés” című cikkében ír erről a kérdésről. Szerinte minden rendben van. A cionista mozgalom, ha lassu tempóban is, de meghódítja a népet, és nemcsak a Palesztina-munka terén, hanem a zsidó közélet minden megnyilvánulásában a cionizmus vezet. Hogy az eredmény mennyire irandó a külső sikereink és mennyire a szervezet belső ereje javára, nem állapítható meg, de nem is lényeges, mert az ellenfeleink által is elismert tényen ugysem változtat. Egy akció eredményességét csak úgy tudjuk helyesen értékelni, ha tekintetbe vesszük azokat az ellenállásokat, melyeket utjában le kellett győznie. A cionizmus külső győzelme nem egyéb, mint elismertetése annak az igazságnak, hogy Palesztinára irányuló követelésünkben hátunk mögött áll az egész zsidó nép. Ez olyan igazság, amelyet nem lehetett kétségbevonni s így győzelemre jutásához nem sok energia kellett. Az ország tényleges felépítése azonban sokkal nehezebb erőfeszítést igényel, mert nem valami látható ellenség ellen kell küzdeni, hanem egy fizikai törvény, a tehetlenség törvénye ellen.

Egy nép, amely kétezer éve távol áll az országvezetéstől, a politikai élettől, varázsigével nem alakítható át politikai szükségleteit telismerő és kielégítő aktív nemzetté. Elég nagy teljesítménye a cionista szervezetnek, hogy rövid

idő alatt megnyerte a nép széles tömegeit a cionizmus eszméjének, de az eszmétől a valóságig óriási a távolság, sok az akadály, amiket csak lépésről-lépésre lehet legyőzni. Ezen a téren óriási eredményt ért el a cionista szervezet rövid öt év alatt azzal, hogy bár kezdetlegesen, de rávezette a zsidó népet a cselekvés útjára, egy oly ujszerű akcióra, amely még egészen szokatlannak. Ha összehasonlítjuk a népnek a jótékonykodás oltárára hozott áldozatait azokkal, amelyeket Palesztina felépítése hozott, akkor talán megállapíthatók, hogy a zsidó nép idegenkedik a nemzeti otthon gondolatától, de nem szabad elfelejtünk azt a lélektani törvényt, hogy sokkal könnyebb egy természetetté vált szokásnak, mint egy új, szokatlan követelménynek eleget tenni. A jótékonykodás terén minden a régi kerékvágásban halad, a megszokás intézményesítette a charitatív munkában való részvételt, míg a nemzeti otthonért való áldozás még egészen ujszerű, szokatlan valami; s míg az állandó Palesztina-munka szokássá, intézménnyé nem teszi, addig a szervezetnek küzdenie kell az aktív munka ellenségével, a mozdulatlanság ellenállásával.

Ebben a küzdelemben minden elért eredmény óriási lépést jelent a végleges győzelem felé. S ha látjuk, hogy a kezdet súlyos viszonyai között is tudott alkotni a cionista szervezet az országépítés terén, akkor bizonyos, hogy a kezdet nehézségein túl még nagyobb alkothat a jövőben. Ezek alapján ki lehet mondani, hogy a cionista szervezet csődjéről szóló kishitű aggodásoknak semmi alapjuk nincs a valóságok világában s az ország politikai megszerzése után rá vár az országépítés feladata is, amelynek minden bizonnyal meg is fog felelni.

A heti devizapiac

A lej ingadozása. A német márka és a francia frank esése. A svájci frank gyengülése

(Kolozsvár, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belföldi pénzpiacokon egész héten nagy tájékozatlanság volt. Ez a lej állandó párisi és zürichi ingadozásának tulajdonítható. Párisban 830—850 között, Zürichben 285—290 között mozgott a lej árfolyama. Igen nagy forgalom volt dollárban és fontban. Meglepő nagy kereslet volt az effektív nyugati értékek iránt, ami az árfolyamuk indokolatlan emelkedését idézte elő. A német márka egész héten esett az európai pénzpiacokon. Mig a hét elején 36-tal jegyezték Zürichben, a ma zárlatnál már 28 az árfolyama. Belföldön a forgalom állandóan csökken, mert a Németországba utazó kereskedők dollárt visznek magukkal. A francia frank állandóan esett Zürichben. A mai zárlatnál 33-35-tel jegyezték. A svájci frank newyorki esése ma is tartott. A mai newyorki zárlatnál 17-15-tel jegyzik, a nemrég jegyzett 18-20-as árfolyammal szemben. A zürichi tőzsdén a londoni és a newyorki kifizetés tartósan emelkedik.

Irányzat a jövő hétre: Lejben ingadozás, német márkában és francia frankban esés.

Július 7-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:
4400—4600 külföldi magyar koronát,
7400—7600 belföldi magyar koronát,
8-44—8-45 francia frankot,
2-78—2-80 svájci frankot,
0-49-25—0-49-1/4 dollárt,
11-21—11-22 olasz lírát,
73500—74500 német márkát,
35300—35400 osztrák koronát,
1670—1671 cseh koronát,
0-10-50—0-10-75 font sterlinget.

Valutapiac július 7-0n:

A bukaresti tőzsde ünnep miatt zárva volt.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 28—28, Newyork 583-50—587-1/2, London 2663—2682, Páris 3375—3335, Milano 2460—2470, Prága 1770—1750, Budapest 6-50—6-50, Belgrad 605

—605, Bukarest 285—285, Varsó 50—50, Bécs 82-1/2—82-3/8, Bécs lebélyegzett —.

Berlin. Zárlat: Róma 7550, London 80000, Newyork 176000, Páris 10300, Zürich 30408, Bécs 250, Prága 3400, Budapest 2035, Amsterdam 6900, Brüsszel 8650.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Napoleon 3385—3483, lej 42—46; fontsterling 39300—40000, márka 500—580, olasz lira 369—389, francia frank 500—520, szokol 262-00—274-00, svájci frank 1400—1580, oszt. korona 1215—1315, dinár 8900—9300, dollár 8750—8870, lengyel márka 740—820.

KERESKEDELMI HITELINTÉZET R.-T.

CLUJ—KOLOZSVAR, PIATA UNIRU (VOLT PÜTER) 20 SZ.

olvállal
a külföld bármely piacára
kifizetéseket

napi vagy fix áron, vásárol devizát és effektív valutát a legelőnyösebb feltételek mellett

A LÉGJOBB
ONBORGIVÁLÓPENGÉ
UNIO
KAPHATÓ KÜNN, KÉSZMŰVEK, KOLOZSVAR
és az ország minden városában

Legelőnyösebb
fest, tisztít az

UNIO

gőzmosógymárka
Cluj, C. Reg. Ferd. 133

1388

Írógépek

és kellek állandóan nagy választékban. Javításokat legelőnyösebben vállalok.
Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

Finkler Antal

Előírások

hitelesített űrmértékeket gyárt

GRÜNWALD JAKAB

bádógaruüzeme, Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Viteazul (Széchenyi-t.) 13

Nagy occasio!

Harisnyák, keztyűk,
kötött kabátok eredeti gyári áron
árusítatnak a

SPORT

kötött-szővött áruházban, Cluj

Cal. Reg. Ferdinand 16.

Állami hivatalnokoknak külön engedmény

Leszállított árak

Rothmann Márton szabókelekek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközölök

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

Törött ladikkal, de réuben

Nyilt tengeren harminchat éve:
Keserves volt befutni réube.

Hittel már nem is várni rá tán,
Törött ladikkal tenger hátán.

És mégis, mindent veszni hagyni,
De a habok fölött maradni.

Kidobni drága évet évre,
A vágyak véres tengerébe.

Harminchatomból vissza, huszig. —
Szép életem de messze uszik.

Harminchat év. De rév! De holnap
Mégis befut a törött csolnak.

Mindegy hogyan. Ha tépve, törten:
Vár rám a Föld, az én szent Földem.

Giszkalay János

A kereskedelmi kamara első szemlente

A vidék is panaszkodik a spekulatörvény ürügye alatti zaklatások miatt

(Kolozsvár, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara szorosabb kapcsolatot akar létesíteni a körzetéhez tartozó vidéki városok kereskedőivel és iparosával. Eelőből a kamara tisztviselőkarának néhány tagja szemleuttra megy. Az első szemleutat tegnap tartották meg, amikor a kamara elnöke és két titkára Tordára utaztak.

A városháza tanácstermében már várokozott rájuk a kereskedők és iparosok, akik kifejtették, mennyire üdvösnek tartják, hogy időről időre a központból kijönnek megvizsgálni a kereskedők és iparosok panaszait. A panasztevők közül elsőnek a trafikosok jelentkeztek, akik sérelmeztek, hogy a dohányellátás rendszertelen és sok dohányfajtát egyáltalában nem kapnak. A kereskedők közül többen panaszkodtak, hogy noha a spekulatörvény végrehajtási utasítása még nem jelent meg, mégis el kell szenvedniük alantas hatósági közegek zaklatásait.

Dr. Ratiu, a tordai román kisiparosok elnöke beszédében kitért a kormány gazdaságpolitikájára, amelyet éles bírálat tárgyává tett. Hangsúlyozta, hogy a régi rezsim sok hibája mellett is megértést tanusított a kisiparosokkal szemben. Kitért azután az egészségtelen iparról szóló törvény olyan alkalmazása ellen, amely semmiképpen sem használ annyira a közegészségnek, mint amennyit ártana abban az esetben, ha a régi iparokat máról holnapra kitelepítenék a városból. Torda városa Erdély leghíresebb timáriparával büszkélkedhetik és nincs az a közérdek, amely e virágzó ipar tönkretételét indokolhatná. Csak tulkapásnak lehet minősíteni — mondotta a szónok — azt, amikor a törvény öve alatt megfosztani akarják a várost ettől a nagyszerű iptól.

A beszédet általános tetszés követte. A tímármesterek közül is többen hasonló szellemben beszéltek. A kereskedelmi és iparkamara küldöttsége ezután ellátogatott a megyei prefektushoz, majd a város polgármesteréhez. A két főtisztviselő lekötelező barátsággal fogadta a küldöttséget és megígérték, hogy a maguk részéről minden lehető el fogják követni abban az irányban, hogy a kitelepítési rendelkezés hatálytalaníttassék.

A kamara vezetőségének tagjai tegnap érkeztek vissza és hétfőn újabb városokat látogatnak meg.

— Háromszáz lengyel tiszt érkezik Romániába. Bukarestből jelentik: Augusztus 2-án 300 lengyel tiszt érkezik ide, akiket a király varsói látogatása alkalmával hívtak meg az ország tanulmányozása végett. A küldöttségben valamennyi lengyel divízió képviselve lesz Rozvodoszky a lengyel hadsereg vezérkari

Tovább támadják Bethlent külpolitikája miatt

Vihar Ruppert Rezső beszéde miatt. A cseh ajánlat és az elfogult bírói ítéletek. Kommunistákat üldöznek Budapesten

(Budapest, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetgyűlés az indeminásra kimondotta a sürgősséget. Szerdától nyolcórás ülések lesznek, délelőttől folytatólagosan estig. A mai ülést Ruppert végigbeszélta. Hevesen támadta a kormányt, amelyről kijelentette, hogy sem gazdasági, se munkaprogramja nincs, a rendszere pedig csupa esetlegességekből áll. Mostanában az a jelszó Magyarországon, hogy a kormány a törvényhozás útjára lépett. De ugyanakkor nem tett eleget annak a kötelezettségének, hogy törvényjavaslatot nyújtson be a választójog szabályozására.

Ruppert azután áttér a kisantanttal való közeledés ügyére.

— A kormányban látom a hibát amiatt, hogy az utódállamok megtagadták velünk az érintkezést. Masaryk cseh köztársasági elnök kijelentette, hogy szívesen tárgyalna velünk, de megfelelő előfeltételek mellett.

Erre a kijelentésre nagy vihar támadt a Házban. Éles közbekiáltások röpöködtek a levegőben és több képviselő elhagyta a termet. Ezután belpolitikai kérdésekről és aktuális eseményekről beszélt Ruppert állandó zajos incidensek között. Különösen akkor támadt nagy vihar, amikor a bírói ítéleteket tette szóvá.

A népszövetség tegnapi ülésének eredménye-

főnökének vezetése mellett. Meglátogatják Csernovitz, Jasi, Kisenev és Bukarest városokat, azután Erdélybe utaznak, ahol mintegy husz napig fognak tartózkodni.

— Mária királyné Szovátán nyaral. Bukarestből jelentik: Mária királyné július 15-én Szovátára érkezik. Ottartózkodása alatt meglátogatja Ferdinánd király, aki szintén Szovátán kíván maradni rövidebb ideig.

— Az erdélyi kisajátítások a népliga előtt. Bukarestből jelentik: A külügyminisztérium a következő hivatalos kommunikét adta közlé: Tudvalevő, hogy a magyar kormány az erdélyi kisajátítások ügyét a népliga elé terjesztette. A kérdést a népliga tárgyalta volna, közvetlen tárgyalásokat kezdett a magyar kormány megbízottjával, amely tárgyalások a brüsszeli japán követ vezetése alatt folytak. A tárgyalások folyamán egyezmény került szóba, amely a román kormány álláspontját tette magáévá. A népliga is ezt az egyezményt fogadta el, de a magyar kormány képviselője, gróf Apponyi Albert szükségesnek tartotta kijelenteni, hogy a magyar kormány az egyezményt nem fogadja el, mert az nem kielégítő az optások részére.

— Hogyan török le a rabok sztrájkját. Bukarestből jelentik: Az Oenele-Maren dolgozó rabok tudvalevőleg három nappal ezelőtt félbehagyták a munkát és kijelentették, hogy a munka újrafelvételére vonatkozó tárgyalásokat csakis a börtönügyek vezérigazgatójával hajlandók megkezdeni. A tárgyalások megkezdésére a börtönügyek vezérigazgatója ma odaérkezett. A rabok memorandumot nyújtottak át a börtönügyek vezérigazgatójának, melyben ellátásuk javítását és jobb bánásmódot kérnek. A vezérigazgató azonnal intézkedett, hogy valamennyi foglyot a tovtani fegyintézetbe visszazsállítsák és ellenük a legszigorubb büntetést alkalmazzák.

— Sikasztással vádolt főtisztviselő. A kolozsvári Múasztalosgyár részvénytársaság sikasztás címén feljelentést tett Traciú László, a közoktatásügyi reszort volt igazgatója ellen. A feljelentés szerint Traciú hétézerhatszáz lej értékű butort vásárolt a gyártól hitelbe oly feltétellel, hogy az összeg kifizetéséig a tulajdonjog a részvénytársaságé marad. A kultuszigazgató az összeg jórészt kifizette, de kétezernyolcszáz lejjel még adós maradt. Ennek ellenére butorait elajándékozta s elttint Kolozsvárról. A rendőrség körözőlevelet adott ki Traciú ellen.

— A nagyváradi utalványpanama. Nagyváradról jelentik: A rendőrség a mai napon lefoglalta Freiburger barátnője ékszereit. Cepescu kolozsvári főügyész és Xantopol vizsgálóbíró Nagyváradra érkeztek és részletesen tájékoztatták magukat a bűnügy állása felől. A mai napon lefoglaltak Káló Géza lakásán huszonöt ezer lejt, amit a bűnjelek mellé csatoltak. Most derült

ben is Magyarország külképviseletének gyengeségét látja Ruppert. Magyarország szomszédainak — mondotta — épügy szükséges, hogy felvegyék velünk a gazdasági kapcsolatot, mint nekünk, de a közeledés útját nekünk kell megtalálni.

Budapest, július 7. A tegnap fölfedezett kommunista összeesküvésről a Magyar Távirati Iroda a következőket jelenti: A nyomozás kiderítette, hogy a moszkvai végrehajtóbizottságnak százezer korona értékű kasszába került a magyar összeesküvés. Egy detektív, aki már régebben Pécsen járt, ahol a moszkvai végrehajtóbizottság kiküldöttjének adta ki magát, Fink János pécsi kommunista vezértől mindent megtudott a szervezkedésre vonatkozólag. Győrött a kommunisták vezetői Petri Jakab és Horváth Sándor voltak, akik a legutóbbi képviselőválasztáson a szociáldemokrata párt bizalmi emberei voltak. Győrön fogták el Lah Miklóst is, aki állítólag Cserny egyik leghíresebb terroristája volt. A vád szerint Lah lelkét négy gyilkosság terheli.

Eddig összesen hetvenegy embert vettek őrizetbe, kilenc embert pedig letartóztattak. Pécsen kívül Győrött, Debrecenben, Miskolcon és Kalocsán fedeztek fel helyi kommunista szervezeteket. Szveterről, az összeesküvés vezetőjéről, a rendőrség kiderítette, hogy körülbelül hatvanmillió koronát kapott Moszkvából dollárban.

ki, hogy Freiburger letartóztatása napján hamis utalvánnyal a marosvásárhelyi postahivatalnál is hetvenöt ezer lejt vett fel. Minthogy öngyilkossági kísérlete nem sikerült, a család Freiburger Jenő most éhségstrájkba kezdett. Ezt azonban a kényes természetű fogoly csak egy napig bírta, mert az első átbőjtölt huszonnégy óra után enni kért. A kolozsvári büntető hatóságok képviselői kapcsolatot keresnek a tavaly elkötetett postautalványhamisítás és Freiburger Jenő üzelméi között.

— Siorban Vilmos dr. tragikus halála. Dési tudósítónk telefonálja: Siorban Vilmos dr. Szolnokdoboka vármegye volt prefektusa ma 47 éves korában meghalt. Az életerős ember pár nap előtt betegedett meg: romlott hust evett, amelytől husmérgezést kapott. Siorban Vilmos dr. az erdélyi román közéletnek egyik legértékesebb alakja volt. Nemcsak a politikai és közigazgatási életben vitt jelentős szerepet, de a román művészetnek, is mint kitűnő folklorista és zeneszerző, vezető egyénisége volt. Nagy feltűnést keltő tanulmányt irt az erdélyi közigazgatási viszonyokról, melyet annakidején a sajtó a legnagyobb elismeréssel méltatott. Tanulmányában egy liberális gondolkodó nagyképzettségű realpolitikuss szemszövegéből nemcsak kritikáját adta közigazgatásunk helyzetének, de kijelölte azt az utat, amelyen Romániának haladnia kell, ha fejlődését az itt élő népek együttműködésének jegyében biztosítani óhajtja. Siorban dr. a nemzeti pártnak volt tagja, de egyénisége tülemelkedett a pártkereteken és a nemes liberálistusnak egyik legértékesebb harcosa volt. Az erdélyi zsidóságnak különösen fájdalmas Siorban Vilmos dr. tragikus halála. Egyike volt azoknak a keveseknek, kik megértéssel fordultak a zsidósághoz, figyelemmel kísérték a zsidó mozgalmakat. Temetése hétfőn délelőtt lesz.

— Nagyváradi felixfürdői sebesültek. Nagyváradi tudósítónk jelenti: Féder Ottó, a város népjóléti tanácsnoka, ma ellátogatott a zsidó kórházba, ahol felkereste a felixfürdői vasuti katasztrófa alkalmával megsebesült betegeket. Egyben kifejezte a város halálját az orvosok előtt és különösen kiemelte dr. Erdész Istvánnak a sebesültek kezelése körül kifejtett áldozatkész munkáját.

Első Erd. Zománcablágyár

SOLE JAKAB Brassó, Strada Ciocrac 2.

Telefon 81. **Ládagyár** Flóküzlet: Egeres
Mindennemű ládákat és fadóbozókat összeszegezett és szétzedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1928
Sajovics és Lebovits faterkedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernauți (volt Kajántól-ut) 1 szám

Közgazdaság

Cseh iparvállalatok Romániában. A cseh gyáriparosok szövetségének hivatalos lapja, az „Observer“ feltűnésteltető cikket közöl cseh iparvállalatoknak Magyarországra és Romániába való áttelepítéséről. Számos gyáripari vállalat Magyarország védővamos gazdaságpolitikája miatt Magyarországra akar költözni. Az újság, amely a gyári szövetség véleményét fejezi ki, helyesli ezt az eljárást és kifejti, hogy azokat az iparágakat, amelyek a Balkán-állam felé gravitálnak, leghelyesebb volna Romániába telepíteni.

A tűzifaellátás ügye. Bukarestből jelentik: Az ipari és kereskedelmi minisztériumban a főváros faellátására vonatkozó értekezletet a napokban tartották meg. A gyűlésen résztvettek dr. Costinescu, Bukarest polgármestere, Russ mérnök, a CFR. vezérigazgatóság delegáltja és St. Chiosos, az ipari és kereskedelmi minisztérium technikai tanácsosa. A gyűlésen Vasile P. Sassu miniszter elnökölt. A gyűlés az erdélyi faegyesület részről tudomásul vette a minisztériumnak a főváros fa-szükséglete ellátására vonatkozó indítványának elfogadását, amely szerint 20 ezer vagon tűzifát szállítanak vagonkénti 4600 lejes árral, ab Bukarest. Mivel azonban az egyesület ezeken a famenyiségeken csak messzebbmenő állomásokon rendelkezik, úgy mint: Temesvárt, Déván, Kolozsváron, Nagyváradon, Biharpüspökiben stb., a miniszter addig nem függeszti fel a tűzifakivitelre vonatkozó rendelkezését, amíg az egyesület a fát olyan állomásokra nem szállítja, amelyek Bukaresttől legfeljebb 300-400 kilométerre esnek. Együttal a bizottság azt is megállapította, hogy melyek azok a városok, amelyeknek elsősorban van szükségük tűzifára, ezek elsősorban Bukarest, azután Konstanca és végül Braila. Egy újabb távirati értesülés szerint Sassu kereskedelmi miniszter a tűzifaellátásra és exportra vonatkozó egyezményt már alá is írta. Eszerint a fővárosnak szállítandó tűzifa harminc százalékát adják át négyezerhatszáz lejes áron, hetven százaléka pedig szabadkereskedelem tárgya lesz. Tűzifát azonban mindenképpen olyan áron kell adni, hogy ezzel a bukaresti fauzsorát leszorítsák. A tuvardíjkezdvezményt az Erdélyi Faegyesület igazolása útján adja a CFR. a tűzifaszállítóknak.

A napokban szabadabbá teszik a bárány- és juhbőr kivitelét. Megirtuk, hogy a bárány- és juhbőr exporttilalma súlyos helyzetbe hozta az erdélyi bőrexportöröket, különösen azonban a nyersbőrt értékesítő szövetkezetet, amelynek különböző telepein körülbelül tizenkétmillió értékű nyers báránybőr van felhalmozva, amely ha nem kerül ki az országból, a nyár folyamán feltétlenül hasznavehetetlenné válik. A mészárosok részéről Winkler Móric és Kirkósa Bukarestben jártak, ahol az illetékes körök előtt nyilvánvalóvá tették azt a képtelen helyzetet, amit az óvadékrendszer teremtene. A mészárosok épügy, mint a kereskedők, nem dolgozhatnak pénzügyminiszteri permiszek alapján és tekintve, hogy az ország báránybőr-szükséglete túllontul fedezve van, kérték a bárány- és juhbőrexportnak feltétel nélküli szabadadtételét. Bukarestből szerzett értesülésünk szerint az iparügyi és kereskedelmi minisztériumban elhatározták 500.000 drb. bárány- és 500.000 drb. juhbőr nyírott állapotban való exportjának engedélyezését. Az export után vámdíjban 12 százalékot kell fizetni. Az engedélyt igénylők augusztus 6-ig nyújtják be kérvényeiket, melyben ki kell mutatni, hogy a kérvényezők hi-

vatásos kereskedők és állattenyésztők. Ugyancsak értekezlet volt a minisztériumban a gypju árának megállapítása végett.

SPORT

A KAC atlétikai versenye. Az atlétikai szezon mindenkor kimagasló eseménye volt a KAC rendezésében lebonyolításra kerülő atlétikai verseny. Minden eddigi sikert felülmúlónak ígérkezik azonban a KAC mai versenye, melyre az ország legjobb atlétái leadták nevezésüket.

Eddig a következő nevezések történtek:
200 m. siktutás: Péter (KAC), Steinfeld, Schiller, Steiner (AAC), Platz (Nv. Tör.); 400 m. siktutás: Steinfeld, Platz, Kormos. 1500 m. siktutás: Schwellengraber (AAC), Márton (VSC), Baky (AAC), Balogh. Magasugrás: Péter, Schiller. Rudugrás: Vajna, Füzessy. Sulydobás: Dávid, Borbély (NSE), Wolf (AAC). Diszkoszdobás: David, Borbély, Worbély, Wolf, Spolarich. 4x100 m. staféta: KAC, AAC, NTK, KKASE. 4x200 m. staféta: KAC, AAC, NTK, KKASE. Svéd staféta: KAC, AAC. Délelőtt fél 10 órakor 100 m. előfutám, 800 m. hep., távolugrás hep., 400 m. előfutám. Délután 3 órakor 100 m. hep., magasugrás, 0500 m. siktutás, 4x100 staféta, sulydobás, 200 m. siktutás, diszkoszvetés, 400 méter siktutás, rudugrás, 4x200 m. staféta és a futballmérkőzés félidőjében svéd staféta.

KAC-Haggibbor. A két rivális csapat mai találkozása elé érhető kíváncsisággal tekint az egész sportközvélemény. Mindkét csapat formája tetőpontján van és így előreláthatólag rendkívül nívós mérkőzésre van kilátás. A Haggibborban új játékos mutatkozik be Fahn személyében, míg a KAC csapatában Grössl, a Florisdorfer AC volt játékosa ölti először magára a piros-fehér dreszt. A bajnoki küzdelmek során a KAC 2:1 arányú vereséget szenvedett és nagyban ambicionálja a mai barátságos mérkőzésen a régen óhajtott győzelmet megszerezni. A mérkőzés kimene-tele teljesen nyílt.

A göteborgi kis olimpiász. Göteborgban végetértek az atlétikai versenyek és megkezdődtek az uszóversenyek.

Az első nap eredményei: 500 m. uszás. 1. Arneborg (svéd) 6 p. 50 mp. 2. Nierkotter (német) 7 p. 9 mp. 3. Ciker (német). 4. Eperjessy (magyar).

100 méter gyorsuszás. Első előfutám. 1. Arneborg (svéd), 1. p. 5:3 mp, 2. Henrich (német) 1 p. 5:6 mp. 3. Turnovszky (magyar) 1 p. 7:9 mp. Második előfutamban 1. Trohule (svéd) 1 p. 7:8 mp. 2. Kenyeri (magyar) 1 p. 8:8 mp. 3. Fröchlich (német) 1 p. 9:1 mp.

200 m. melluszás. Első előfutám. 1. Bahre (svéd) 3 p. 25:5 mp. 2. Sommer (német). 3. Rademacher (német).

* **Srandruhák,** dresszek, cipők és saprák gyönyörű kivitelben kaphatók Sugar & Co. sportáruházában Cluj, Calea Victoriei 5. Tenniszicipőkben és felszerelésekben nagy választék.

120 HP Langfelder gyártmányu compand condensatoros stabil gőzgép,
10 HP Máv. gyártmányu gőzlokomobil, Magyar Motor- és Gépgyár gyártmányu hidraulikus olajprés,
3-4 HP benzínmotor, Rádiószíták nagy teljesítménnyel, felvonók, raktárról azonnal szállíthatók.
Hoffmann Sándor okleveles gépészmérnök gépműhelye, Cluj-Kolozsvár, Strada Săcuiașcă 2. szám

MARCOVITS F. ÉRZÉKESZ !
Cluj-Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany- és ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísztárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi áron veszek.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Vasárnap délután 3 órakor: Az a huncut kéményseprő. (Gyermekelőadás. Olcsó helyárakkal. Sorozatszám 466.)

Vasárnap este 8 órakor: Az asszony verve jó. (Repriz, új betanulással és új szereposztással. Premierhelyárakkal. Sorozatszám 467.)

Hétfő: Kék mazur. (Operettújdonosság 22-edszer. Tolnay Andor vendégjátékával. Premier helyárakkal. Sorozatszám 468.)

Kedd: Hegyek alján. (Az operaszemélyzet bucsuja szünet előtt. Premierhelyárakkal. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozatszám 469.)

Szerda: Hermelínés nő. (Operettújdonosság, 6-odszor. Pinter Böske és Tolnay Andor együttes vendégjátéka. Mérsékelt emelt helyárakkal. Sorozatszám 470.)

Ocassió árak!

Heller, Weisz & Molnár
cégnél Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6. sz.

Schroll siffonok 37 L-től
Mintás hatlisztok 45 L-től

ruhavásznak, grenadinok,
epongek előrehaladott
idény miatt mélyen
leszállított ár-
ban!

Róka, kelme, **Szörme**festés,

vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

ROSENTHAL ÉS MEISSENI PORCELLAN, OLASZ-ORSZÁGI MÁRVÁNYFIGURÁK ÉS MÁS UJDONSÁGOK ÉRKEZTEK

★
Figyelem a kirakatokra!
★

FISCHER

CLUJ-KOLOZSVÁR, PIAȚA UNIRII 13. TELEFON 10-02

★
Figyelem a kirakatokra!
★

A gheorgheni-gyergyószentmiklósi aut. orth. izr. hitk. elnökségétől:

Pályázat

Nyilvános iskolánk részére ezennel pályázatot hirdetünk: 1 igazgató-tanítói és 1 tanítónői állásra. Fizetés megegyezés szerint. Pályázatok hiteles okmányokkal felszerelve f. évi augusztus 1-ig beküldendő a **gheorgheni-gyergyószentmiklósi izraelita hitközség ISKOLASZÉKE** címére.

Gheorgheni, 1928. június hó 30.

Engel Jeremiás
hitk. titkár

Grünstein Adolf
hitk. elnök

GOWAG

KÖZKERESZETI TÁRSASÁG

Goldstein, Wald és Glasner Cluj

Str. Vladimirescu
(v. M. Kés Kelemen-utca) 17. szám alatt
Telefon 519

Gőz-, gáz-, vízvezeték- és csatornázást berendezések valamint műszaki cikkek állandó nagy raktára. Complete fürdőszobaberendezések jutányosan kaphatók

Feketeerdői üveg és mindennemű

porcellánárut legolcsóbban

Telefon 586

Kerekes Ernő

áruházában vásárolhat Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 4. Engross I 1484 Endetail!

Legmodernebb kisautó, 1923 modell, négyüléses

Ego-Automobil

raktárra érkezett Emil Blaghoz, Cluj-Kolozsvár

Lüszter saccó és mellények
Mosó ruhák
Tennisz nadrágok

Neumann M.

cégnél Cluj, Piața Unirei 14. Tel. 431.

1602

Tisztit, frissit, felüdit,
Szeplőt tüntet, bőrt puhít
Az arcbőrt megfehériti
Kaiser-Borax
a valódi.

1498

Figyelem a nagy vashid sarokra! A címre figyeljen

Aranyat, platínát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltak. Legolcsóbb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, dísz tárgyakban

Markovits Bernát ékszerész

Tavaszi divatujdonságok:

BOEBERRY,
COOVERCOOT köpenyre és kosztümre, CSIKÓ ANYAGOK ALJAKNAK nagy választékban

1472

Rabát és kosztüm

legújabb divat szerinti készítését jutányosan vállalom a Kinizsi-utca 2 sz. alá áthelyeztet női divatszalonomban. A n. é. közönség további szíves pártfogását kérem. 1418

Dávidovics Mór

Külföldi likőr- és pezsgőkülönlegességek kaphatók

LUCULLUS-nál Oradea-Mare Bémer-tér. 1392

Modern üvegesiszolda és tükönárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tüköröket és butor-üvegeket minden méretben és mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Nyugágyat

bükkfából kartámlákkal és lábtartóval, vászon nélkül 170.—, extrakivitel 250.—, vászonnal 350.—, extrakivitelben 430 lej beküldése ellenében legszolidabban szállít nagyban is: Weisz Kálmán Oradea-Mare (Nagyvárad), Nagypiac 10

A kolozsvári CZELL-Sörgyár

gyártmányai

a Hercules duplamalata tápsör különlegesség és a világos

Monostor sör

utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak

1428

Mindenütt kaphatók!

Mindenütt kaphatók!

Szavatoljuk,

hogy 1 kilogram Marx-féle email- vagy padlólakkkal 2 négyzetméterrel többet festhet, mint ugyanannyi bármely más gyártmányuval

Le-rakat:

Rados & Co. festéknagykereskedése Cluj

(Kolozsvár), Calea Regale Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-utca) 21. szám-alatt

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jelligés hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Név-jegyeket,

születési,
eljegyzési,
esküvői
kártyákat
és mindenféle
mulatsági
meghívókat
legszebb
kivitelben
készít a
Kadima-nyomda
Cluj

Butor! Legolcsóbb be-
vásárlási forrás. Klein
Izsák, Unió-u. 21. 1581

Elcserélném belvárosi
két szoba és mellékhelyi-
ségekből álló lakásmat
külvárosi kertes lakással.
Választ „Ráfizetek“ jel-
igére a kiadóba kérek.
5803

Elköltözés miatt

teljesen új kemény-
fából készült modern
hálszoba berendezés,
konyhabutorzat

eladó

Cím a kiadóban

„Remington“ írógép
használatos állapotban
6000 lejért eladó. Alku-
nincs. Erdeklődni lehet a
kiadóhivatalban.

Pályázati hirdetés.

A targonmureji (marosvásárhelyi) izraelita hitközség iskolaszéke az újjászervezés alatt álló elemi iskolájánál betöltendő egy igazgató-tanítói és három rendes tanítói állásra ezennel pályázatot hirdet.

A pályázatban tanítóképzői oklevéllel képesített elemi iskolai zsidó-tanítók (lehetőleg nőtlenek) vehetnek részt, kik román állampolgárok és szigorúan vallásos életmódot folytatnak.

Az alkalmaztatás egyelőre egy próbaévre terjed. A javadalmazás kölcsönös megegyezés alapján nyer megállapítást.

Kellően felszerelt és a targonmureji izr hitközség iskolaszékehez címzett pályázatok 1923 augusztus 1-ig nyújtandók be.

Targon M. Vásárhely 1923 június hó 28.

Orlik Nándor
iskolaszéki h. elnök

5827

Lusztig és Nussbächer

cnkorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

1439

Eladó egy világoskék
crep marocin-ruha. Cím a
kiadóban. 5839

Angol, francia varrónő
tizenöt évi praxissalajánl-
kozik uri házakhoz. Calea
Traján 82. Telegdy Samu-
nál. 5846

Nagyobb polgári va-
gyonnal, mely havi tizen-
kétezer lejt jövedelmez,
két felnőtt gyermekes öz-
vegy házasság céljából
megismerkedne 50 év kö-
rűli korához illő jó megje-
lenésű, nagyobb vagyon-
nal és lakással rendelkező
érdeklődő ortodox ur-
nővel. Leveleket az Uj
Kelet kiadóhivatalába
„Küzdelem az élet“ jel-
igére kér. 5848

Gyógy- növényeket

kőrishogarat és
anyarozsot vásárol a
„HERBA“
vállalat, Cluj, Strada
N. Iorga 2.

1562

25.000 lejért 6 lőeres
tüzesgep eladó vagy pedig
cséplőgarnitúra tulajdo-
nossal társas viszonyban
cséplést vállalok. Lax Iz-
idor Marosujvár. 5852

Eladó egy elsőrendű
modern „Stienl“-féle
zongora Cal. Reg. Ferdin-
and 141., ajtó 12., d. u.
3—6-ig. 5854

DOXA

irodába és utazásra

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET

Lloyd 1479

Barok, csillag és virágcsiszolással,
valamint adott rajzok után

művészi kivitelben készít

HUNWALD, üvegcsiszoló és tükörgyára
CLUJ—KOLOZSVAR, Str. Vlahuta (volt Bolyai-utca) No. 3.
Hibás tüköröket újra foncsoroz

ABBAZIA

TENGERI FÜRDŐHELY

Elsőrangú szállodák, szanatóriumok és penziók
Méréselt árak: Napi ellátás szoba és penzió
25—45 liráig. Kitűnő összeköttetés. Hálókocsi.
Simpson. Indulás délután 5 órakor. Érkezés
Abbazia Mattulia állomás reggel fél 10 órakor.

Sporttelepek

Lovarda. Teniszpályák. Szabad tengeri fürdők
novemberig. Hajókirándulások
Velencébe, Anconába

Prospektust és felvilágosítást ad:
FORRAI MIHÁLY,
BÁNAT-IRODA, TEMESVÁR

10.000 zsák márványgolyó

érkezett

1858

Eisenstädter Fülöp és Tsa

cégnek Cluj, str. Regina Maria
(Deák F.-u.) 13. Gummi labda,
gyermekkosci, nürnbergi és galanterie
cikkek nagyban is állandóan kaphatók.

CLUJ QUÉTRANSATLANTIQUE

Első és legnagyobb francia hajótársaság

Luxusgőzösök

Newyork, Cuba,
Mexico-ba
stb.

Bukarest, Páris, Havre
utvonalon át.

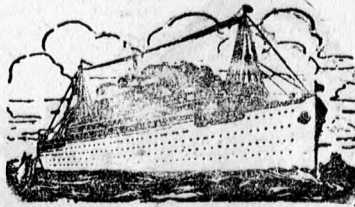

Vezérképviselőt Nagyrománia részére:

ADOLF SALOMON FIA
Bukarest, strada Paris No. 14

Legnagyobb kényelem, gyors utazás, ki-
tűnő ellátás, elsőrangú kiszolgálás, külön
kajuttók. Lloyd 1637 1541

Legközelebb indulnak:

„Madonna“ július 9-én

„Braga“ augusztus 9-én

„Canada“ szept. 9-én

Reclama 3013

Fabre Line

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Constanța-Newyork

közvetlen hajójaratok minden hónapban.
Átszállás nélkül. — Csak egy vízum (az amerikai) szükséges.
Augusztus 1-től rendes hajójaratok

Constanța—Jaffa (Palesztina)
és Marseille között.

Rendkívül kedvező feltételek. — Felvilágosításokat nyújt,
prospektusokkal és hajójeggyel szolgál a

FABRE LINE S. A. R.

BUCUREȘTI, PASÁG, COMOEDIA